SCIENCE PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

Jild 3, Son 12/1
2023

ISSN: 2181-1342 (Online)
Сайт: https://scienceproblems.uz
DOI: 10.47390/SP1342V3I12.1Y2023

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОИЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 12/1 (3)-2023

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2023

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Аброр – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакаров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликов Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Носирходжаева Гулнора Абдукаххаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Рахман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич –филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАР:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуротовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси

Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Утемуратов Махмут Ажимуратович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳакимов Комил Бахтиярович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа октори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Раҳматов Элёр Жумабоевич – юридик фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Тошкент давлат юридик университети.

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Хашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Тайланова Шохида Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Васила Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбаҳор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психологияси кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

Содиқова Шоҳида Мархабоевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атақулович –сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич –сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхати (Рўйхатга) киритилган.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари электрон журнали 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.
Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамият.

Таҳририят манзили:
Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com
Телеграм канал: https://t.me/scienceproblems_uz

МУНДАРИЖА

07.00.00 – ТАРИХ ФАНЛАРИ

Елмуратов Икматулла Гайбуллаевич
ҚОРАҚАЛПОҒИСТОНДАГИ БИРИНЧИ ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ ТАРИХИ (1931-1936 ЙИЛЛАР) 12-18

Qitaybekov Azizbek Kenesbek o'g'li
QORAQALPOG'ISTONDA HAVO TRANSPORTINING SHAKLLANISHIDA "DOBROLET" AKSIYADORLIK JAMIYATINING O'RNI 19-23

Nawrizbaeva Nurjamal Qudaybergenovna
QORAQALPOQLARNING GILAMCHILIGI BILAN BOG'LIQ BA'ZI MAROSIMLAR 24-29

Сайдуллаев Фаррух Умедулло ўғли
МУҲАММАД ҲАКИМ ТЕРМИЗИЙНИНГ ЭТНОЛОГИК ВА ЭТНОГРАФИК ТАДҚИҚОТЛАРИ 30-35

Berdiqulov Mirolim Tugalvoyevich
TO'DA-1 NEOLIT MAKONINING O'ZBEKISTON TOSH DAVRI ARXEOLOGIYASINI O'RGANISHDAGI O'RNI 36-40

Olimjonova Gulida Olimjon qizi
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA DAVLAT BOJXONA XIZMATI ORGANLARI FAOLIYATI 41-47

O'ng'alov Lazizbek Amiriddin o'g'li
NUROTA TOG' TIZMASINING TOSH DAVRI ARXEOLOGIYASINING O'RGANILISH TARIXI 48-53

Rahmonov Faxriddin Shoymardonovich
MILLIY DEHQONCHILIK MADANIYATINI ETNO-TARIXIY MANBALARDA AKS ETISHI (JANUBIY O'ZBEKISTON MISOLIDA) 54-58

Tilavboyev Muhammad
JIZZAX VOHASIDA OT BILAN BOG'LIQ URF-ODATLAR VA MAROSIMLAR 59-63

To'xtaboyev Xurmatullo Shomirza o'g'li
O'ZBEKISTON ILM-FANI RIVOJIDA FARG'ONA DAVLAT UNIVERSITETINING O'RNI (MUSTAQILLIK YILLARI MISOLIDA) 64-68

Рахматиллаев Хасанбой
МАРКАЗИЙ ОСИЁНИНГ ҚАДИМГИ ДАВР ЭТНИК ТАРИХИНИ ЁРИТИШДАГИ АЙРИМ МУАММОЛИ МАСАЛАЛАР ВА УСУЛЛАРГА ДОИР 69-74

Qurbonova Manzila Boqiyevna
BUXORO VOHASI MILLIY SHIRINLIKLARI VA ICHIMLIKLARI 75-80

Ravshanova Gulora
QASHQADARYO VOHASIDA MUNTAZAM QUROLLI HARAKATLAR TA'MINOTI (XX-asrning 20-yillarida) 81-85

Зарипбаев Уснатдин Оракбаевич
ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИ ЙИЛЛАРИДА ҚОРАҚАЛПОЛҒИСТОН АССР ПРОКУРАТУРА ОРГАНЛАРИ ФАОЛИЯТИ 86-90

Baxronov Abdullo Haydar oʻgli
OʻZBEKISTONDA TOSH DAVRI ARXEOLOGIYASINI OʻRGANISHDA XALQARO EKSPEDISIYALARINING OʻRNI 91-95

Maxmatqulov Jasur Isroil oʻgʼli
GIYOHVANDLIKKA QARSHI KURASH MAVZUSINING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI 96-101

Esanova Nilufar
OʻZBEKISTON–TURKIYA HAMKORLIGI VA UNING NATIJASI (TOʻQIMACHILIK SANOATI MISOLIDA) 102-106

Норбоев Сарвар Қахрамон ўғли
АФРОСИЁБДАГИ СЎҒД МУДОФАА ДЕВОРИГА ОИД ТАДҚИҚОТЛАРНИНГ ЎРГАНИЛИШИ (XX АСРНИНГ 50–80-ЙИЛЛАРИ) 107-111

Эсонов Зиёдбек Юлдашевич
ФАРҒОНА ВОДИЙСИ АҲОЛИСИ ТЎҚИМАЧИЛИК ҲУНАРМАНДЧИЛИГИ АНЪАНАЛАРИ 112-117

Tishabayeva Irodaxon Rasulovna
1960-1970 YILLARDA OʻZBEKISTONDA MAKTABGACHA TARBIYA MUASSASALARI FAOLIYATI 118-124

Toʻxtamisheva Fotima Musurmonovna
MUSTAQILLIK YILLARIDA QASHQADARYO VOHASI KASHTADOʻZLIGIDA OʻZGARISHLAR 125-132

Sattorov Nurbek
SHIMOLIY BAQTRIYA VA ZARAFSHON MINTAQALARIDA DEHQONCHILIK VA CHORVACHILIK MADANIYATI SOHIBLARI ETNOMADANIY ALOQALARINING OʻZBEK XALQI ETNOGENEZI SHAKLLANISHIDAGI O'RNI 133-138

Hazratov Nurali Burxon ugʻli
QADIMGI KESH VILOYATI HUDUDIDAGI ARXEOLOGIK YODGORLIKLARINING OʻRGANILISH TARIXIDAN 139-144

Mamatqulov Bekzod Sherozovich
OʻZBEKISTONDA GAZ-OLTINGUGURT SANOATINING YUZAGA KELISHI VA UNING RIVOJLANISH TARIXI (QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA) 145-149

Berdiyev Jamshid
VOHA JOY NOMLARINING SHAKLLANISHIDA ETNONIMLAR VA PATRONIMLARNING TUTGAN OʻRNI 150-155

Djurakulov Sherzod Davronovich
SAMARQAND VILOYATI HUDUDIDI TOSH DAVRI ARXEOLOGIYASINING OʼRGANILISHI TARIXI 156-161

Қурбанова Дилрабо Шерипбоевна
ПАРЛАМЕНТ ТАРИХИ ВА ТАРИХШУНОСЛИГИ 162-172

Зухриддин Болтаевич Жунаев
ХОРАЗМДА РЕСПУБЛИКА ТУЗУМИ: ЮТУҚЛАР ВА МУАММОЛАР (1920-1924 йиллар) 173-181

Mamadiev Boxodir Bobojonivich
QASHQADARYO MUZEYIDAGI NODIR OSTODON 182-186

Norqo‘chqarov Xushvaqt Eshnazarovich
AFG‘ONISTONDA O‘ZBEK TILINING QONUNIY ASOSLANISHI, O‘ZBEKLAR IJTIMOIY-MADANIY HAYOTIDAGI O‘RNI (XX ASR – XXI ASR BOSHLARI) 187-197

Ибрагимов Рахмон Зиёдуллаевич
ТОШКЕНТ ВОҲАСИ СЎНГГИ БРОНЗА ДАВРИ ТАРИХИ ТИЗИМИДА: ДАФН УДУМИ ВА МИГРАЦИЯ МАСАЛАЛАРИ 198-203

Азаматова Гулмира Байирбековна
ОДАМ САВДОСИГА УЧРАГАН МИГРАНТ ХОТИН-ҚИЗЛАР ҲАҚИДА БАЪЗИ МУЛОҲАЗАЛАР 204-208

Tishabayeva Irodaxon Rasulovna
1960-1970 YILLARDA O‘ZBEKISTONDA MAKTABGACHA TARBIYA MUASSASALARI FAOLIYATI 209-215

08.00.00 – ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich, Inoyatov Mardonbek Mo‘min o‘g‘li
DAVLAT SEKTORIDA ICHKI AUDITNING XALQARO STANDARTLARI 216-226

Kurbaniyazov Shaxzodbek Karimovich
O‘ZBEKISTONDA KORPORATIV BOSHQARUV TASHKILIY- IQTISODIY MEXANIZMI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING NAZARIY VA USLUBIY ASOSLARI 227-232

Отабеков Отажон Ғайрат ўғли
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ОПТИМАЛ СОЛИҚ ЮКИ ВА ИҚТИСОДИЙ ЎСИШ МАСАЛАЛАРИ 233-243

Шакирова Фароғат Болтаевна
ИННОВАЦИОН ИҚТИСОДИЁТНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА БАҲОЛАШ ИНДИКАТОРЛАРИНИНГ АҲАМИЯТИ 244-255

Мамбетназаров Бахыт Бисенбаевич
ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИДА ТАДБИРКОРЛИК СУБЪЕТЛАРИНИНГ РИВОЖЛАНТИРИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ 256-263

Jumaniyazova Ro‘za Quvondiq qizi
TURIZM INFRATUZILMASI TUSHUNCHASI VA UNING O‘ZIGA XOS JIHATLARI 264-269

Matniyozov Murodjon Rajabbayevich
DESTINATSIYA IMIDJINI SHAKLLANTIRISHDA TURISTLARNING SODIQLIGI VA QONIQISHINING AHAMIYATI 270-278

Хамидова Зарифа Урол қизи
ДАВЛАТ СЕКТОРИДА ИЧКИ АУДИТ ВА ДАВЛАТ МОЛИЯВИЙ НАЗОРАТ ТАДБИРЛАРИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ЙЎНАЛИШЛАРИ 279-291

Toshaliyeva Saodat Toxirovna
KICHIK TADBIRKORLIK TUSHUNCHASI VA UNING IJTIMOIY-IQTISODIY MOHIYATI 292-296

Худойназаров Фахритдин Хаитович
ИБН ХАЛДУННИНГ ИҚТИСОДИЁТГА ТАВСИЯЛАРИ 297-304

Nurullayev Hoshimjon Hamidovich
GASTRANOMIYANING TURIZM RIVOJLANISHIDAGI AHAMIYATI 305-313

Кадырова Шарофат Амоновна
ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ РАЗВИТИЯ СФЕРЫ УСЛУГ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ 314-323

Бегматова Зиёда Захиджановна
ДАВЛАТ ИНТЕРАКТИВ ХИЗМАТЛАРИ ТИЗИМИ АСОСИДА КАДРЛАР БАНДЛИГИНИ ВА УЛАРГА ТАЛАБНИ БАҲОЛАШ 324-332

Shafkarov Bakhrom Khudoyberdievich
TERRITORIAL FEATURES AND THEIR EFFECTIVE USE IN THE CULTIVATION OF VITICULTURE PRODUCTS 333-340

Masharipova Fazilat Axmedovna
OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING AHAMIYATI 341-348

Мусинов Дилшод Султанович
ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИНИНИНГИЖТИМОИЙ ВА ИҚТИСОДИЙ САМАРАДОРЛИГИИҚТИСОДИЙ ЎСИШ ОМИЛИ СИФАТИДА 349-359

Шакирова Юлдуз Сайдалиевна
ВОПРОСЫ РАЗРАБОТКИ ДОРОЖНОЙ КАРТЫ АКТИВИЗАЦИИ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ 360-368

Абдивохидов Мамуржон Авазхон ўғли
РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ ШАРОИТИДА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИНИНГ МАЗМУНИ, ТАВСИФИ ВА РИВОЖЛАНТИРИШ ЙЎНАЛИШЛАРИ 369-380

To'xtasinova Mихayyo Mirzasultonovna
DAVLATNING INNOVATSION TIZIMINI SHAKLLANTIRISH MASALASIGA 381-388

Курбанова Рахима Джамшедовна, Мирзаева Ширин Нодировна
РОЛЬ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА В СТИМУЛИРОВАНИИ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ 389-403

Набиева Нилуфар Муратовна
ОСОБЕННОСТИ КОМПЛЕКСА МАРКЕТИНГОВОГО ПРОДВИЖЕНИЯ КОМПАНИИ В ЦИФРОВОЙ СРЕДЕ 404-416

Safarov Radjabboy Eshmuxammadovich
KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHDA INDIVIDUAL DAROMADGA SOLIQLAR MEXANIZMIDAN SAMARALI FOYDALANISH MASALALARI 417-428

Sharipova Zulayho
SANOAT TARMOQLARI KLASTERLARINI RIVOJLANTIRISH VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI 429-434

Шарипов Акбар Илхамович
ЧАКАНА САВДО КОРХОНАЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА РАҚАМЛИ МАРКЕТИНГНИ РОЛИ 435-440

Хаджаев Хабибулла Сагдуллаевич
ОБЪЕКТИВНАЯ НЕОБХОДИМОСТЬ И ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ АНТИМОНОПОЛЬНОЙ ПОЛИТИКИ В РАЗВИТИИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ . 441-447

Xamzayeva Dilfuza Samarovna
SURXANDARYO VILOYATIDA TURISTIK MAHSULOTLARNI BAHOLASH VA SAMARALI RIVOJLATIRISH IMKONIYATLARI 448-452

Усманова Насиба Акбаржоновна
ПУТИ РАЗВИТИЯ МЕНЕДЖМЕНТА В СФЕРЕ УСЛУГ 453-459

Исхакова Сарвар Аюбовна
ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ И ЕЕ ВЛИЯНИЕ НА ЗАНЯТОСТЬ И КВАЛИФИКАЦИЮ ПЕРСОНАЛА В СФЕРЕ БЫТОВОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ 460-467

Ollanazarov Bekmurod Davlatmuratovich
INNOVATSION TADBIRKORLIKNI MOLIYALASHTIRISHDA MUQOBIL MOLIYALASHTIRISH VOSITALARIDAN FOYDALANISH VA UNI TURISTIK XIZMATLAR SOHASIDA QO'LLASH IMKONIYATLARI 468-479

To'ychiyeva Nodira G'ulom qizi
OLIY TA'LIMNI BOSHQARISHDAGI INNOVATSIYALAR. CHAT GPT YOHUD SUN'IY INTELLEKT 480-485

Абдураҳимова Саида Аҳмаджановна, Адилова Гўзал Абзаловна
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА КИЧИК БИЗНЕС СУБЪЕКТЛАРИ ТАРКИБИЙ ҚИСМЛАРИНИНГ БАРҚАРОР РИВОЖЛАНИШ ТАҲЛИЛИ 486-494

Maxsudov Sherzod Solijonovich
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA INVESTITSION MUHIT JOZIBADORLIGINI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI 495-500

Tadjibekova Dilnoza Bakhtiyarovna
ENHANCING FINANCIAL RESOURCE FORMATION IN BUSINESSES 501-506

Radjabova Malika Ziyodullayevna
AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASH ISTIQBOLLARI XUSUSIDA 507-512

09.00.00 – ФАЛСАФА ФАНЛАРИ

Asraqulova Adiba Nabiyevna
ZAMONAVIY DAVRDA IQTISODGA FALSAFIY QARASHLAR 513-520

Жўраев Аҳмад Муҳаммадиевич
ТИНЧЛИКПАРВАРЛИК ҒОЯЛАРИНИНГ ЖАМИЯТ ТАРАҚҚИЁТИДАГИ АҲАМИЯТИ 521-530

Гуламова Мавжуда Ташпулатовна
АХМАД ЗИЁУДДИН АЛ-КУМУШХОНАВИЙ АСАРЛАРИДА КОМИЛ ИНСОН ҒОЯЛАРИНИНГ ФАЛСАФИЙ ТАҲЛИЛИ 531-538

Abduxolikova Nasiba Alijonovna
YOSHLARNING ONLAYN TA’LIM JARAYONIGA TA’SIR ETUVCHI IJOBIY SALBIY OMILLAR 539-544

Yazdonov Zikirillo Shukurilloyevich
QALANDARIYLIK VA UNING INSON, JAMIYAT TIZIMIDAGI O’RNI 545-552

Sharipova Barno Salimovna
BIOETIK MADANIYATNING RIVOJLANISH BOSQICHLARI VA UNING ZAMONAVIY IMIJI 553-558

Xalikulova Umida Rustamovna
AXBOROT MUHITINING OLIY TA’LIMGA TA’SIRI: KONSTRUKTIV VA DESTRUKTIV OMILLAR 559-564

Abbasova Maftuna Subxonovna, Temirova Xurshida
OILA VA NIKOH MA’NAVIYATI, OILANI MUSTAHKAMLASH OMILLARI 565-571

Tog‘ayev Nodirjon Ergashevich
AJDODLARIMIZ BOY ILMIY MEROSINING O‘ZBEKISTONDA MA’RIFATLI JAMIYAT QURISH HAMDA YOSHLAR TARBIYASIDA TUTGAN O‘RNI 572-576

Kipchoqov Xomidjon Gulomovich
JAVOBGARLIK PRINSIPINI SHAKLLANTIRISH AXLOQSHUNOSLIKNING ASOSIY MASALASI SIFATIDA 577-581

Raximova Rayxon Abdurasulovna
ZAMONAVIY OILADA MA’NAVIY-AXLOQIY QADRIYATLARNI SHAKLLANTIRISH: MUAMMONING NAZARIY VA USLUBIY TAHLILI 582-586

Агзамова Нилюфар Шухратовна
“АДАБ АЛЬ-ТАБИБ” КАК ИСТОЧНИК НАЦИОНАЛЬНОЙ БИОЭТИКИ 587-591

Axmadiyev Nuriddin Muxutdinovich
INTELLEKTUAL MADANIYAT YOSHLARNING INNOVATSION FAOLLIGINI OSHIRISHNING MUHIM MEZONI SIFATIDA 592-596

Nabiyev Mansur Jamxur o‘g‘li
DEMOKRATIK JAMIYAT TARAQQIYOTIDA IJTIMOIY G‘OYALAR EVOLYUTSIYASI VA MODERNIZATSIYASI 597-603

Kenjayeva Dilrabo Romanovna, Xaydarova Larisa Sunnatovna
GLOBALLASHUV SHAROITIDA MILLIY MADANIYAT SOHASIDAGI OʻZGARISHLARNING OʻZIGA XOS JIHATLARI 604-609

Abduraximova Tursunoy Abduvoxid qizi
OʻZBEKISTONDA OLIY TAʼLIM TRANSFORMATSIYASINING FALSAFIY MOHIYATI 610-615

Tagayev Ganisher Xasanovich
YOSHLAR ETNOESTETIK DUNYOQARASHINI RIVOJLANTIRISHDA BADIIY-ESTETIK OMILLARNING OʻRNI 616-625

Шоназаров Жамшид Шуҳратович
БЕҲБУДИЙ ВА УНИНГ ДАВЛАТЧИЛИК ҒОЯСИ 626-630

Ҳамраев Сирож Абруевич
ЖАМИЯТ ЯНГИЛАНИШИ ВА ТАДБИРКОР МАЪНАВИЯТИ 631-637

Nabiyev Bekzod Muxammadumarovich
MAFKURAVIY ISHLARNI TASHKIL ETISHDA ZAMONAVIY TARGʻIBOT TEXNOLOGIYALARI: OʻZBEKISTON VA XORIJ TAJRIBASI 638-642

Hashimova Gulsina Ismoyilovna
HARBIY IJTIMOIY ISH VA HARBIY MADANIYATNING HARBIY XIZMATCHILAR FAROVONLIGINI TAʼMINLASHDAGI ROLI 643-648

Karimova Gulnoza Yigitaliyevna
AXLOQIY MADANIYAT TUSHUNCHASINI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOIY ZARURIYATI 649-655

Sharipova Kamola Usmonjonovna
YANGI OʻZBEKISTONDA GENDER TENGLIKNI TAʼMINLASH BOʼYICHA ILGʻOR XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASINI MILLIY STRATEGIYAGA TRANSFORMASIYALASH ISTIQBOLLARI 656-661

SCIENCE PROBLEMS.UZ

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари. -№12/1(3)-2023.
ISSN: 2181-1342 (Online)
https://scienceproblems.uz

08.00.00- Иқтисодиёт фанлари

Sharipova Zulayho,
Ma'mun universiteti NTM Iqtisodiyot kafedrasi
o'qituvchisi, tadqiqotchi

SANOAT TARMOQLARI KLASTERLARINI RIVOJLANTIRISH VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI

Annotatsiya. Ushbu maqolada klaster tushunchasi, uni mohiyati va ahamiyati, sanoat tarmoqlari klasterlarini rivojlantirish va samaradorligini oshirish yo'llari yoritib berilgan.
Kalit so'zlar. Klaster, raqobatbardoshlik, tadbirkorlik, klaster nazariyasi, sanoat klasteri.

Sharipova Zulayho
Researcher, lecturer of Economics department of
Non-government educational institution "Mamun university"

WAYS TO DEVELOP AND INCREASE THE EFFICIENCY OF INDUSTRIAL CLUSTERS

Abstract. This article describes the concept of cluster, its essence and importance, ways to develop clusters and increase efficiency of industrial sectors.
Key words. Cluster, competitiveness, entrepreneurship, cluster theory, industrial cluster.

Шарипова Зулайхо
Соискатель, преподаватель кафедры
"Экономика" НОУ "Университет Маъмуна"

ПУТИ РАЗВИТИЯ И ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРОМЫШЛЕННЫХ КЛАСТЕРОВ

Аннотация. В данной статье описано понятие кластера, его сущность и значение, пути развития кластеров и повышения эффективности отраслей промышленности.
Ключевые слова. Кластер, конкурентоспособность, предпринима-тельство, теория кластера, промышленный кластер.

DOI: https://doi.org/10.47390/SP1342V3I12.1Y2023N57

Kirish. Bugungi kunda rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlar iqtisodiy siyosatining ustuvor maqsadi milliy raqobatbardoshlikni oshirish va mahalliy korxonalarning ichki va jahon bozorlarida ulushini kengaytirish, ular faoliyati samaradorligini oshirishdan

iborat boʻlmoqda. Bu borada eng muvaffaqiyatli firmalar va iqtisodiy tizimlarni rivojlantirish amaliyoti shuni koʻrsatadiki, iqtisodiy oʻsishning eng samarali shakli klaster mexanizmi nazariyasi hisoblanadi. Mamlakatlarda raqobatbardosh iqtisodiy klasterlarni yaratish jahon iqtisodiyoti globallashuvining umumiy qonuniyatlari bilan belgilanadi. Ular yangi jahon iqtisodiy munosabatlarining shakllanishi va uning tarkibida har bir davlat, mintaqa va alohida korxonaning oʻziga xos mavqeyini belgilaydi.

Shuningdek, klaster strategiyalarini amalga oshirish asosida milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirish gʻoyasi yotadi. Bu borada Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining qabul qilingan 2017-2021-yillarda Oʻzbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yoʻnalish boʻyicha Harakatlar strategiyasida [9] ham mamlakat iqtisodiyotining raqobatbardoshligini oshirish maqsadida belgilangan ustuvor yoʻnalishlarda klaster tizimini tashkil etish boʻyicha bajariladigan ishlar muhim ahamiyat kasb etadigan. Unga asosan, iqtisodiyotni modernizatsiya qilishning “adekvat” vositasi sifatida klaster biznesini tashkil etish modelidan foydalaniladi. Chunki, klasterlashtirish raqobatbardoshlikni kuchaytirish va innovatsiyalarni jadallashtirish jarayonlari oʻrtasidagi bogʻlanishni taʼminlab, global raqobat taʼsiriga dosh bera oladigan, milliy va mintaqaviy rivojlanish talablariga javob beradi.

Tadqiqot metodologiyasi. Ushbu tadqiqotda tadqiqotning kuzatish, tahlil, sintez, mantiqiy fikrlash, iqtisodiy tahlil, qiyosiy tahlil usullaridan foydalanildi.

Adabiyotlar tahlili. Klaster yondashuvi alohida mintaqa yoki tarmoqning, shuningdek, butun davlatni raqobatbardoshligini oshirishga imkon beradigan yangi boshqaruv texnologiyasidir. Ushbu tushunchaga olimlar tomonidan turlicha taʼrif berilgan. Xususan, gʻarb adabiyotida klaster tushunchasini iqtisodiy nazariyaga Maykl Porter kiritgan: “Klaster — bu oʻzaro bogʻlangan kompaniyalar, ixtisoslashgan yetkazib beruvchilar, xizmat koʻrsatuvchi provayderlar, tegishli tarmoqlardagi firmalar, shuningdek, ularning faoliyati bilan bogʻliq boʻlgan tashkilotlarning geografik jihatdan toʻplangan guruhidir [3]. Masalan, universitetlar, standartlashtirish agentliklari, shuningdek, savdo birlashmalari turli sohalarda raqobatlashadi, lekin ayni paytda birgalikda ishlaydi.

Klasterning oʻziga xos xususiyati maqsadli tadbirkorlik faoliyatidir. Klaster doirasida ishlab chiqarish, innovatsion biznes, mahsulot sifatini kompleks boshqarish, sotishdan keyingi xizmat koʻrsatish birlashtiriladi. Tadbirkorlar, davlat organlari, investitsiya va innovatsion faoliyat subyektlarining saʼy-harakatlarini maʼlum bir hududda birlashtirish sezilarli raqobatdosh ustunliklarni beradi, ishlab chiqarish va bozor jarayonlarini ratsionalizatsiya qilishga, xatarlarni qayta taqsimlashga va tez oʻzgaruvchan sharoitlarda zarur boʻlgan moslashuvchan siyosatni amalga oshirishga yordam beradi. Eng rivojlangan klasterlar beshta asosiy xususiyatga ega boʻlib, ularning dastlabki uchtasini klasterlarni shakllantirishning boshlangʻich sharti boʻlib hisoblanadi [5]:

- raqobatbardosh korxonalar mavjudligi;
- mintaqada raqobatbardosh ustunliklarni mavjudligi;
- yaqinlikning geografik konsentratsiyasi;
- ishtirokchilarning keng doirasini mavjudligi;
- klaster aʼzolari oʻrtasidagi aloqalar va taʼsirlar mavjudligi.

Klasterlarni shakllantirishdan maqsad — shahar, tuman va viloyat ichida joylashgan bir xil soha korxonalarini va ular bilan yagona texnologik zanjirda boʻlgan taʼlim, ilmiy, injiniring,

konsalting, standartlashtirish, sertifikatlashtirish va boshqa xizmatlarni uygʻunlashtirish innovatsion ishlab chiqarishni tashkil etish asosida raqobatbardosh tovarlar yaratishga yoʻnaltirishdan iboratdir. Bunda aholini ish bilan taʼminlashdek muhim jihat ham oʻzini namoyon etadi. "Klaster" atamasi fransuzcha soʻz boʻlib, oʻzbekcha tarjimasi "bogʻlam", "guruh", "toʻplanish" maʼnolarini beradi [7].

"Klaster" nazariyasi evolyutsiyasidan uning ikki fundamental tavsifini ajratib koʻrsatish mumkin. Klasterlar, avvalo, shu tarmoq ichidagi raqobatga mahalliy va jahon bozorlarida bardosh beradi. Iqtisodiyotni innovatsion taraqqiy ettirishda, ayniqsa, iqtisodiy rivojlanishning anʼanaviy usullari yetarli darajada foyda bera olmayotgan hozirgi davrda klaster nazariyasini amaliyotga tatbiq etish eng maqbul yoʻl hisoblanadi. Klasterlashtirishni korxonalar innovatsion faoliyatini tezlashtirish asosida raqobatbardoshligini oshirish va ularning global raqobatning kuchli taʼsiriga qarshi turishdagi milliy va mintaqaviy rivojlanish talablariga toʻla javob beradigan yangi iqtisodiy tizim deb ham qarash mumkin.

"Klaster" nazariyasining asosi boʻlib, Alfred Marshallning XIX asr oxirida yozilgan "Iqtisodiyot prinsiplari" nomli asarida (1890-y.) ixtisoslashgan sohalarning alohida hududlarda uygʻunlashishi toʻgʻrisidagi fikr-mulohazalari hisoblanadi [4]. Uning ilmiy xulosalari boʻyicha ixtisoslashgan faoliyat yurituvchi subyektlarning hududiy uygʻunlashuvi quyidagilardir:

- malakaviy mehnat resurslarining borligi;
- taʼminotchi va qoʻshimcha sohalarning oʻsishi;
- har xil firmalarni ishlab chiqarish jarayonining turli boʻgʻinlariga ixtisoslashuvining mavjudligiga asoslanganligi.

"Klaster" nazariyasini oʻrganish jahon hamjamiyatida tez surʼatlarda oʻsib bormoqda va uni amaliyotda qoʻllash esa milliy va mintaqaviy iqtisodiy rivojlanishning asosiy yoʻnalishiga aylanmoqda.

Tahlil va natijalar. Respublikamiz hududlarida keng turdagi sifatli mahsulotlari ishlab chiqarilishini tashkil etish, uning ishlab chiqarilishini mahalliylashtirishni chuqurlashtirish, shuningdek, mahalliy ishlab chiqaruvchilarning eksport salohiyatini oshirishga qaratilgan kompleks chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Bu borada Oʻzbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 25-yanvardagi "Paxta-toʻqimachilik ishlab chiqarishini tashkil etishning zamonaviy shakllarini joriy etish chora-tadbirlari toʻgʻrisida"gi 53-sonli Qarori [1] va 2018-yil 31-martdagi "Paxta-toʻqimachilik ishlab chiqarishlari va klasterlari faoliyatini tashkil etish boʻyicha qoʻshimcha chora-tadbirlar toʻgʻrisida"gi 253-sonli Qarori [2] huquqiy bazasi shakllantirildi. Qarorlardan koʻzlangan asosiy maqsad paxta-toʻqimachilik ishlab chiqarishi tashkilotchilari yer, suv va boshqa resurslardan samarali hamda oqilona foydalanishi, hosildorlikni oshirishidan iborat edi.

Soʻnggi yillarda mamlakatimiz sanoat salohiyatini mustahkamlash va hududlarni kompleks rivojlantirish, shahar va viloyatlarda yangi ishlab chiqarishlarni tashkil etish hisobiga aholini ish bilan band qilishni kengaytirishga qaratilgan kompleks chora-tadbirlar qabul qilindi va amalga oshirildi. Natijada, sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi 23 foizga, shu jumladan elektrotexnika, toʻqimachilik, charm-poyabzal, oziq-ovqat, farmatsevtika, zargarlik sanoati, qurilish materiallari, mebel, uy-roʻzgʻor buyumlari va boshqa isteʼmol mollari ishlab chiqarish singari sanoatning hududlarda jadal rivojlanayotgan tarmoqlari 1,3 barobardan koʻproq oʻsdi. Xususan, keramzit, silikat qumi, shisha xom ashyosi, qurilish va qoplama toshlarga ega oʻrganilgan konlarning yarmidan koʻpi oʻzlashtirilmay qolmoqda. Natijada,

sanitariya-texnik vositalar boʻyicha mahalliy ishlab chiqarish ichki bozorning faqat 40 foizini, gazbeton bloklar — 51 foizini, lok-boʻyoq mahsulotlari — 65 foizini, qurilish oynalari — 70 foizini, devor gulqogʻozlari — 30 foizini tashkil etmoqda.

Tarmoq va hududlarning oʻzaro hamkorligini oshirish maqsadida mas'ul ishchi guruh tuzilib, korxonalar muammolarini hal qilish va qoʻshimcha zaxiralarni safarbar etish orqali sanoat ishlab chiqarish hajmini oshirish lozim. Buning uchun esa hududiy sanoat klasterlarini tuzib, vakolatli davlat organini tashkil etish lozim hamda ushbu organning vazifalari quyidagilardan iborat boʻladi [9]:

- hududiy sanoat klasterlarning faoliyat koʻrsatishini va ularni rivojlantirishni tashkil etish sohasidagi davlat siyosatini amalga oshiradi;
- hududiy sanoat klasterlarning faoliyat koʻrsatishini va ularni rivojlantirishni tashkil etish sohasidagi normativ-huquqiy hujjatlar loyihalarini ishlab chiqadi;
- hududiy sanoat klasterlarning faoliyat koʻrsatish samaradorligini baholash uslubiyotini ishlab chiqadi va tasdiqlaydi;
- investitsiya loyihalarini amalga oshirishning har bir bosqichida investorlarning, hududiy sanoat klasterlar ishtirokchilarining hamda tegishli vazirliklar, davlat qoʻmitalari va idoralarning oʻzaro hamkorligini tashkil etadi;
- investitsiya loyihalarini amalga oshirish bilan bogʻliq boʻlgan, shu jumladan mavjud byurokratik toʻsiqlarni olib tashlash boʻyicha tashkiliy masalalarni hal etishga doir ishlarni tashkil etadi;
- hududiy sanoat klasterlar hududida investitsiya loyihalarining roʻyobga chiqarilish jarayoni monitoringini amalga oshiradi;
- hududiy sanoat klasterlar direksiyasining va ishtirokchilarining faoliyati samaradorligini baholashdan oʻtkazadi;
- hududiy sanoat klasterlarning faoliyat koʻrsatishini va ularni rivojlantirishni tashkil etish masalalari boʻyicha Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining va Oʻzbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarorlari ijrosini tashkil etadi;
- hududiy sanoat klasterlarning faoliyat koʻrsatishini va ularni rivojlantirishni tashkil etish, shuningdek, hududiy sanoat klasterlar direksiyalarining hamda ma'muriy kengashlarining faoliyatini rivojlantirish masalalari boʻyicha Oʻzbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasiga takliflar kiritadi.

Bugungi kunda sanoat ishlab chiqarishining rivojlanishi uning ishlab chiqarish, infratuzilma va moliyaviy quyi tizimlari dinamikasini muvozanatlashtirishga bogʻliqdir. Tahlil, shuningdek, sanoatda mehnat unumdorligini oshiradigan ekzogen tendensiya yoʻqligini koʻrsatadi. Sanoat tashkiliy va ishlab chiqarish yaxlitligiga ega emas va mehnat unumdorligini tavsiflovchi koʻrsatkichlarning oʻzgarishi asosan bozor tebranishlari bilan bogʻliq boʻladi. Bu borada Oʻzbekiston Respublikasida tashkil qilingan klaster soni soʻnggi yillarda koʻpayib bormoqda (1-rasm).

1-jadval. 2022-yil 1-yanvarda hududlarda tashkil qilingan klasterlar holati [6]

Hududlar	**MIZ**	**KSZ**	**Texno-park**	**Klaster**
Oʻzbekiston Respublikasi	21	114	7	415
Qoraqalpogʻiston Respublikasi	1	11	-	60

Andijon viloyati	1	2	-	15
Buxoro viloyati	2	1	1	54
Jizzax viloyati	2	1	-	32
Qashqadaryo viloyati	-	8	-	34
Navoiy viloyati	1	1	2	49
Namangan viloyati	2	26	-	21
Samarqand viloyati	1	1	-	33
Surxondaryo viloyati	3	20	-	37
Sirdaryo viloyati	2	8	-	25
Toshkent viloyati	4	17	-	20
Farg'ona viloyati	1	9	-	10
Xorazm viloyati	1	1	3	24
Toshkent shahi	-	8	1	1

Jadvalga asosan, 2022-yil 1-yanvarda ko'radigan bo'lsak, 415 tani tashkil qiladi va ular tarkibidagi korxonalar soni esa 425 birlikda ega. Shularga asosan, hozirgi davrda O'zbekistonning sanoat siyosatining mohiyati va asosiy jihatlari muhim ahamiyatga ega. Uning eng muhim yo'nalishlari tarmoqning holati va mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishdagi o'rni asosida belgilanadi. Sanoat strategiyasining mazmuni va yo'nalishlari iqtisodiyotning istiqboldagi istiqbollarini tarmoqlarning tizimli birligi sifatida ko'rishga bog'liq. Muayyan istiqbol uchun sanoatni rivojlantirishning asosi O'zbekistonning istalgan ijtimoiy-iqtisodiy qiyofasini qaror toptirish bo'lishi kerak. Turli mamlakatlarda sanoatning rivojlanish istiqbollari resurslarning mavjudligi, jahon mehnat taqsimotidagi roli, ijtimoiy-siyosiy vaziyatga qarab har xil bo'ladi. Fikrimizcha, klasterlashtirishning to'laqonli rivojlanishi jahonda XX asrning 80-yillariga to'g'ri kelsa-da, mamlakatimizda bu boradagi ilmiyizlanishlar 2000-yillarda boshlangan bo'lib, ushbu tizimga o'tish borasidagi amaliy islohotlar Harakatlar strategiyasi asosida amalga oshirila boshlandi.

Xulosa va takliflar. Hududiy raqobatbardoshlikni rivojlantirishda klasterlar quyidagilarni amalga oshirishga xizmat qiladi:

– xalqaro munosabatlarni yaxshilash. Klasterlar mamlakat darajasida hamda hududiy tashqi hamkorlik aloqalarini o'rnatish va rivojlantirishga xizmat qiladi;

– klasterlar innovatsion faoliyatni rag'batlantirish orqali o'z faoliyati istiqbolini belgilaydi. Chunki globallashuv jarayonlarining kuchayishi hududiy, milliy va xalqaro raqobatbardoshlikni rivojlantirmoqda;

– ilmiy-tadqiqot va ilmiy doiralar bilan hamkorlik aloqalarini qo'lga qo'yish orqali tadqiqot ishlarini rivojlantirish;

– klaster a'zolari xodimlari ishtirokida seminar va workshoplarni tashkil qilish orqali malaka va ko'nikmalarni rivojlantirish.

Shuningdek, klasterlar hududiy raqobatbardoshlikni ta'minlash bilan birga bir qator quyidagi afzalliklarga ega bo'ladi:

– ishlab chiqarish masshtab samarasi;

– qamrov samarasi;

– mahsulotlarni umumiy standartlashtirish bilan bog'liq sinergiya samarasi;

– innovatsion samara.

Klasterlar rivojlanishining asosi bu hududdagi tarixiy ishlab chiqarish tuzilmasi hisoblanadi. Yirik korxonalar kichik korxonalar bilan ta'minot aloqalarini oʻrnatishga moyil boʻlib, bu ularga iqtisodiy oʻsishga hissa qoʻshadigan yangi texnologiyalarni tezda joriy etish imkoniyatini yaratadi. Fikrimizcha, xorijiy mamlakatlar tajribasiga tayangan holda milliy xususiyatlarimizga uygʻun holda Sanoat eksporti klasterlarini tashkil etish orqali sanoat mahsulotlari eksportini yanada oshirish hamda raqobat ustunligiga erishish mumkin.

Adabiyotlar/Литература/References

1. Oʻzbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 25-yanvardagi "Paxta-toʻqimachilik ishlab chiqarishini tashkil etishning zamonaviy shakllarini joriy etish chora-tadbirlari toʻgʻrisida"gi 53-son qarori. https://lex.uz/ru/docs/-3527470
2. Oʻzbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2018 yil 31 martdagi "Paxta-toʻqimachilik ishlab chiqarishlari va klasterlari faoliyatini tashkil etish boʻyicha qoʻshimcha chora-tadbirlar toʻgʻrisida"gi 253-son qarori. https://lex.uz/docs/3607498
3. Бузыкина Т.А. Кластерная теория М. Портера и ее практическое применение в Российском опыте. https://cyberleninka.ru/article/n/klasternaya-teoriya-m-portera-i-ee-prakticheskoe-primenenie-v-rossiyskom-opyte
4. Маршал А. Принципы экономической науки. – М.: Прогресс, 1993.
5. Пятинкин С.Ф., Быкова Т.П. Развитие кластеров: сущность актуального подходы, зарубежный опыт. – Минск: Тесей, 2008. – с. 72.
6. Xotamov I., Madraximova G. Sanoat iqtisodiyoti. Darslik. "Innovatsiyon rivojlanish nashriyot-matbaa uyi", 2022. - 365 b.
7. https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80
8. https://lex.uz/docs/-3307879
9. https://uzeltech.uz/uz/hududlarda-sanoat-klasterlari/

ISSN: 2181-1342 (Online)
Сайт: https://scienceproblems.uz
DOI: 10.47390/SP1342V3I12.1Y2023

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОИЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 12/1 (3) – 2023

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари” электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).